

BØRN OG SEKSUALITET

Lektor, ph.d. udviklingspsykolog cand.psych.
Karen Pallesgaard Munk
Forskningsgruppen Paradox

AARHUS
UNIVERSITET

BØRN OG SEKSUALITET HVAD ER UDFORDRINGERNE?

RUM FOR STØTTE I DAGINSTITUTIONERNE?

NOGET OM SMÅ BØRNS UDVIKLING

- Børn bliver født som fostre og kommer med et sensorium parat til at modtage indtryk via lugte- og høresans, mund (smag og berøring) samt hud (tactil).
- Bortset fra synsevnen er hele sanseapparatet på plads – også den ekstra følesans i kønsorganerne – men der finder ingen intellektuel forarbejdning/bearbejdning af indtryk sted.

NOGET OM SMÅ BØRNS UDVIKLING

- Små børn overlever og udvikler sig kun ved sanse-/følelsesmæssig stimulation – fysisk pasning alene gør det ikke. Følelsesmæssig stimulation giver livslyst!
- Følelsesmæssig stimulation er:
  - berøring, berøring, berøring – hud til hud kontakt!
  - snak, pludren og musik – i passende doser
  - sensitivitet overfor det hjælpeløse barns behov

NOGET OM SMÅ BØRNS UDVIKLING

- Sansestimulation sætter gang i hjernens udvikling; berøring og massage virker desuden også beroligende og reducerer stress.
- Små børn må derfor ikke udsættes for sansedeprivation – f.eks. på grund af
  - en (fødsels)depression hos mor
  - ængstelige pædagoger i institutionen

NOGET OM SMÅ BØRNS UDVIKLING

David Katz (1989) (perceptionspsykolog):

- *- we must give precedence to touch over all other senses because its perceptions have the most compelling character of reality. Touch plays a far greater role than do the other senses in the development of belief in the reality of of the external world (p. 240).*

NOGET OM SMÅ BØRNS UDVIKLING

Konklusion:

- omsorgsgivere skal opretholde en varm, tillidsfuld og støttende kontekst omkring børn, hvis de skal udvikle sig optimalt – herunder også lære deres egen krop og dets funktioner at kende uden skamfølelse.
- børn bør ikke opleve fordømmelse af deres kropslige nysgerrighed, som den bl.a. kommer til udtryk via doktorlege.

HANDS OFF: PÅ VEJ MOD EN IKKE-BERØRINGSKULTUR

- ▶ Moderne pædagoger er kommet klemme imellem det fagligt korrekte og deres egen sikkerhed – for børn er ikke længere ‘uskyldige’.
- ▶ Børn har fået potentialet til at ødelægge tilværelsen for dem, der skal passe dem.

HANDS OFF!

- ▶ På grund af 'pædofilispøgelset' tenderer daginstitutioner idag til at gå fra at være udviklingsfremmede opholdssteder for børn til at være primært mistankebeskyttende steder for det personale, der skal passe børnene.
- ▶ Dette gælder primært mænd.

(Paradox: Spørgeskemaundersøgelse 2010 og Retningslinieundersøgelsen, 2012)

HANDS OFF!

- ▶ Fra udvikling til vidnesikring
- ▶ Berøringsbegrebet skifter indhold: 'at røre ved' betyder ikke længere udviklingsfremmende stimulation, men personlighedsdestruende seksuel kontakt.

HANDS OFF!

- ▶ Den 'pædofile' er blevet 'über"monster'
- ▶ Der flourer mange forestillinger om, hvad der skader børn i forhold til seksualitet

HANDS OFF!

- ▶ Konsekvenser for børn:
  - forringet tillid til fremmede (mænd)
  - kropslig skam og generthed
  - får ikke hjælp, hvis de er i nød

HANDS OFF!

- ▶ Konsekvenser for samfundet:
  - svær reduktion af tillid imellem mennesker

HANDS OFF!

- ▶ En generel tilbøjelighed til at overse, at det er overgreb i hjemmene, der virkelig skader børn – især når der er blandet vold ind i sagen.

HVORDAN SKABER MAN RUM TIL AT GØRE DET RIGTIGE?

- ▶ Tal risikoen ned: den er meget ringe, og tilværelsen er ikke risikofri
- ▶ Dramaet i sig selv skader børn – bl.a. overtager de selv det ‘pædofile’ blik på mænd.
- ▶ Formuler en politik på området og meld den klart ud

HVORDAN SKABER MAN RUM TIL AT GØRE DET RIGTIGE?

- ▶ Tal med forældrene: lær dem at berøring og almindelig omsorg er nødvendig og at det er helt naturligt, at børn undersøger deres egne og andres kroppe og derfor leger doktorlege.
- ▶ Tænk på etniske minoriteter, som måske har særlige forestillinger/værdier om mænd og børn
- ▶ Børn bliver IKKE ødelagt for livet af 'mindre hændelser' i børnehaven

HVORDAN SKABER MAN RUM TIL AT GØRE DET RIGTIGE?

- ▶ OPLYSNING – OPLYSNING – OPLYSNING
- ▶ SAMTALE med forældrene og personalet imellem.
- ▶ Vis mod! Skulle man blive ramt af falsk mistanke, vær da åben omkring det.

AARHUS
UNIVERSITET